

PROPRIETAR - DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate: după
invoială

Unirea

REDĂCTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foile înscrise în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foile bisericească - Apare în fiecare Sâmbătă

Vaticanul și Quirinalul

(+). Alaltăieri, Joi, Sfântul Părinte a vizitat pe Suveranii Italiei la Quirinal, fostul palat devenit din palat papal, regal. Cu acest prilej sărbătorește Suveranul Pontif ce avea în fața sa capetele încoronate ale Italiei, principi regali, demnitari ai Curții împărătești și Cardinali, a rostit cuvinte ce au impresionat adânc nu numai pe italieni, ci întreaga lume care înțelege temeiurile și greutatea acestor cuvinte:

„In această zi dorită... inima Noastră reînnoiește expresia profunde satisfacții pentru vizita solemnă pe care Maiestatea Lor au făcut-o la palatul apostolic al Vaticanului, cu sentimentul de venerație pentru Scaunul Sf. Petru, care preamărește în ochii Noștri, ca și în aceia ai Romei care aclamă și ai lumii întregi, spiritul catolic mai mult decât secular al dinastiei de Savoia, atât de glorioasă prin cununa sa de Sfinți și Fericți”. După care, implorând ocrotirea cerului asupra cărmuitorilor Italiei de azi, dă expresie dorinței de a vedea cum pacea de care se bucură acum patria italiană devine și „pentru popoarele care astăzi, ca niște frații vrășmași, se bat pe uscat, pe mare și în văzduh, o încurajare și un imbold pentru viitoarele înțelegeri cari, prin conținutul și spiritul lor, să fie o chează sigură a unei ordini plină de liniște și durabilă, ordine care în zadar ar fi căutată în afara căilor suverane ale justiției și carității”.

Idealul lui Pius XI: Pax Christi in regno Christi, este și idealul lui Pius XII. Vaticanul premerge cu pilda. Propter bonum pacis sunt a se depune cele mai fierbinți stăruințe. Cu vremea nu se poate să nu se ajungă la înțelegere și împăcare întrucât nici de o parte, nici de alta, nu lipsește bunăvoința. După aproape șase decenii de încordare, în 1929 s'a încheiat Tratatul dela Lateran și astăzi Pius XII poate s'o spună sus și tare, în auzul lumii întregi: „Vaticanul și Quirinalul, pe care nu le separă decât Tibrul, sunt unite prin legături de pace”. Asta însă după frământări cumplite, începând cu enciclica „Rescriptores” din 1870 a lui Pius IX și până în zilele trecute, chiar și după încheierea acordului lateran. E proaspătă doar în mintea tuturor lupta ce a purtat-o Suveranul Alb din Vatican împotriva tentativei fascismului de a fi singur stăpân pe sufletul tineretului și n'a scăpat nimănui cine era Satana la care făcea aluzie Pius XI în alocuția sa din 1931 către elevii colegiului din Mondragon. — Mussolini (el era vizat) a înțeles la timp care-i situația; și-a dat seama că pe chestii de principii Papii nu stau la târg cu nimeni, și a tras singurele încheieri cumînți: respectul față de principiile morale apărute de Papa și menținerea păcii, în loc de războiu. Și iată: bine a făcut.

Să mulțămim Domnului!

Covârșit de sbucium și de dureri, Anul Domnului 1939 a trecut în veșnicie. Neamurile lumii, adunate lângă sicriul amintirilor lui, au fața crispată și focuri dușmănoase în priviri. Lacrimile au secăt. Truditul drumeț al vieții pleacă dela noi încărcat de osândă.

Nenorocitul de el, nu și-a putut ocoli ursita. Acum 365 de zile, când a apărut în zarea destinului nostru, aducea cu sine o zestre blestemată. Aureola nouilor nădejdi ce-l înconjură n-a reușit să acopere întunecata moștenire de uri și dușmăni, de porniri haine și năluciri păgâne cu care strămoșii lui au isbit să invenineze întregul aluat sufletesc al lumii civilizate. — Aceste vicii ereditare s-au dovedit mai puternice decât voința lui de pace și dreptate. Cazanul european a explodat. Rugurile iadului s-au aprins pe culmile strategice ale bătrânului și sfârticului continent. Cât va mistui, pe cine va mai învălui crâncena vâlvătae a durerii și a morții? Taină ascunsă sub mantaua de soldat a urmașului, 1940, care se arată pe orizont plin de amenințări și învăluit în spaime.

Ne-a dat totuși, răposatul, și un ostrov de lumină și nădejde în besna ce ne-a acoperit. Biserica lui Hristos, stâncă nesurpată și far nestins de nici o furtună, s-a ridicat tot mai sus în fața popoarelor pământului. Glasul lui Pius XII — urmaș strălucit al marelui Pius XI — este ascultat astăzi cu respect de lumea întreagă.

Prestigiul Vaticanului crește. De Crăciunul acesta, și-au constituit și Statele Unite ale Americii un reprezentant oficial pe lângă Sfântul Scaun. — În Spania crucea Domnului a biruit pe contrari. S'a mai potolit și barbaria păgână din Mexico. Incercările naziste și rasiste de a învia cadavrele zeilor din Walhalla se dovedesc zadarnice. Până și împărăția roșie dela nord pare a fi mai ocupată cu alte epurații, decât cu uciderea preoților și credincioșilor creștini. — În general se face tot mai simțită în lume suflarea credinței. Catastrofa satanică în care se macină țări și se prăbușesc orândueli întărite de veacuri, a sguđuit în temelie și meterezele spiritualității păgâne care a rodit blestemul de astăzi. Curățită prin focul durerilor, lumea îl caută pe Dumnezeu. E singurul bine, — acesta însă mare — pe care ni-l lasă moștenire anul 1939.

Era cu neputință să nu-și aibă și România partea sa de suferință din bejenia generală. Nesiguranța ne apasă și pe noi și ziua de mâne cu primejdiile ei nevăzute ne tulbură fiecare clipă. Trebuie să ne afirmăm cu arma'n mână dorința de pace și să apărăm cu mari sacrificii o neutralitate din care nu lipsesc

riscurile. — Totuși, în comparație cu alții trebuie să ne socotim fericiți. Focul n'a sărit încă la casa noastră. Tare în hotărîrea de a-și apăra granițele până la ultimul strop de sânge, neamul nostru a reușit să rămână în afară de hora morții, cultivând raporturi de bunăînțelegere cu toate țările de bunăvoință. Orice ne-ar rezerva viitorul, pe care-l vom privi în față cu aceeași dorință de pace dar și cu aceeași bărbăție neclintită, trebuie să dăm mulțămită mare și fierbinte Dumnezeului bun și milostiv, care ne-a cruțat până acum viața și avutul de pustiirea îngrozitoare a războiului.

Inimă din inima neamului, Biserica noastră unită cu Roma împărtășește viu și organic destinul națiunii pe care ea a trezit-o la viață conștientă românească. Lucrează cu zor la fortificarea spirituală a țării, cel puțin tot așa de necesară ca înzestrarea armatei cu tunuri și cu avioane. Merge în frunte cu cruciada rugăciunii, din care coboară în suflete pacea și puterea. — Aceste griji și necazuri ale zilei o copleșesc așa de mult, încât nu-i ajunge vremea și puterile pentru inițiative și realizări care să iasă din comun. Se adaugă la această cheltuire de energii și marea stănenire pe care o simte Biserica lui Inochentie din cauza dușmăniilor ce o urmăresc fără încetare și a lipsei de înțelegere ce întâmpină la deținătorii puterii publice. Totuși, în ciuda greutăților și adversităților, am reușit să ne menținem tari pe pozițiile noastre și, într'un an de muncă, fără sgomot dar cu atât mai rodnică, să adâncim în poporul nostru credincios conștiința creștină catolică.

Chiar și frontul atât de amenințat dela nord a înfruntat biruitor toate atacurile; și numărul credincioșilor noștri nu este mai mic astăzi decât în ziua când s'a înființat o episcopie ortodoxă pentru regiunea compact unită a Maramureșului. Crearea școlii normale confessionale ortodoxă dela Sighet se va dovedi și ea, în curând, încercare greșită. Lovituri de această natură, departe de a slăbi credința, nu fac decât să întărească sufletele. Și-i păcat să se continue cu provocările și jicnirile tocmai în aceste zile de grele încercări, care reclamă pacea și entuziasmul solidar al tuturor fiilor neamului.

A simțit, cum era firesc, și „UNIREA” strâmtorarea adusă de anul ce se stinge. Citiitorii, ce-i drept, nu-s mai puțini și nici mai răi decât în trecut. Din nefericire însă nu-s nici mai spornici, nici mai grabnici la plătirea abonamentelor. Așa că, pe lângă truda nerăsplătită a scrisului, trebuie să fim mereu îngrijorați de zina de mâne și să ne hăr-

Pentru Anul Nou

I.

Din pastorala de Anul Nou a I. P. S. pâr. Mitropolit ALEXANDRU al Blajului

[...] Anul Nou deschide cartea vieții prin o pagină albă și luminoasă; iată lumină de făgăduință radiază pe fața lui, venind el încă odată cu un dar sfânt din ceruri spre a ne întineri viețile prin nouă nădejde, o nouă șansă de bine.

D-ja colo la marginile orizontului se ivesc zorile unei alte zile. În curând Anul Vechiu și-a șters cu totul orice urmă; și Noul An, cu făgăduință unul record de gânduri și fapte mai bogate, mai luminoase, mai nobile decât cel Vechiu, va lua loc în viețile noastre.

Adio deci An Vechiu! Nu te vom uita niciodată. Inimile noastre sunt pline de recunoștință pentru tot binele ce ne-ai adus, da, și pentru toate lecțiile ce ne-ai învățat. Iar acum tu An Nou, cu fața ta veselă și luminoasă, înfățișarea ta curată, fii binevenit. Dumnezeu te-a trimis tocmai la timp ca să alungi lăncezeala sufletelor noastre și să ne înalți sufletele cu noul posibilități de realizări.

[...] V'am dorit dragii mei, pentru acest Nou An, *pacea care întrece toată mintea*. Celor cari mi-ar reproșa de ce nu le doresc și o pace ferită de primejdia războiului, care este la hotarele noastre, sau nu departe de ele, — un arhieru doară nu se poate desinteresa și de fericirea vremelnică a fiilor săi — le răspund tot cu același, eminent bărbat al Bisericii, Cardinalul O'Connell: „Viața noastră ar fi desigur mai puțin interesantă și mai puțin instructivă dacă fiecare zi succesivă ar fi asemenea celeilalte în monotonia unei plăceri egoiste. E bine atât pentru trup cât și pentru

mează: „Mulțumirile mele sincere pentru caldele, frumoasele și creștinești sentimente ce Mi le-ați trimis de sfintele sărbători. La mulți ani sănătate! — CAROL“.

II.

*Prin grădinite Măruții
Florile-s d'albe de măr.
Merit și perii-s înfloriți
Pe sub perle cine se plimbă
Plimbă-să Măriuța*) fată d'albă
Ea să plimbă și să roagă
Și să roagă merilor
Merilor și perilor.
Plecați-vă vârfurile
Peste toate dâmburile
Să-mi aleg și să-mi culeg
Din d'albioare gălbioare
Din vinete mohorite
Și să-mi fac o cununie
Că de sară-s nună mare
Nună mare, vodă mare
Pe cel ce t-om cununa
Da-le-om vaci și vițelași
Pe cel ce t-om boteza
Da-le-om oi și mielușel
Să fi Măriușo sănătoasă
Peste an mai veseloasă*

Florile-s d'albe de măr.

Auzite dela SOFIA MICLEA

de Pr. N. TICACIU

*) Se poate înlocui cu orice nume.

țuim, în interesul foii, cu unii dintre preanumeroșii restanțieri. Anul care îi va vindeca și pe aceștia de boala lăsării și amânării indefinite a expedierii mandatului poștal cu cei 200 lei din care trăește „Unirea“, se va scrie cu slovă de aur în analele ei. Un vis atât de frumos, atât de cinstit și atât de ușor — încât nici nu îndrăznim să sperăm că se va împlini!

Din pricina aceasta, mai ales, am fost nevoiți să renunțăm la realizarea unui plan pe care îl țesem de mult. Voiam să intrăm în al 50-lea an de existență în haină nouă și mai bogată: să dăm o „Unire“ de 8 pagini săptămânale. Totul era pus la punct. S'au găsit și noi tovarăși de muncă, gata să împartă cu noi sporul de trudă la care ne pregătim. Dar vremile cu totala lor nesiguranță și cetitorii cu vechile lor obiceiuri ne-au convins să mai așteptăm. Poate anul al 51-lea va fi mai bun și mai darnic cu noi.

Oricum va fi însă și orice ne-ar aduce viitorul, deocamdată, la căpătâiul anului 1939, avem toate motivele să preamărim pe Domnu! și să mulțămim din adânc de inimi pentru mila și bunătatea ce ne-a arătat până acuma. Privind, cu creștinească împăcare, icoana anului ce se stinge, buzele noastre rostesc cu recunoscătoare iubire: Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Urări regale. M. S. Regele a ținut să petreacă sărbătorile Nașterii Domnului în mijlocul soldaților săi iubiți, rânduiți la paza hotarelor. Gestul cu adevărat împărătesc al Suveranului a lăsat în sufletele fraților noștri, care n'au putut fi la vetrele lor în noaptea sfântă, o impresie care nu se va uita. La fel urările pe cât de calde pe atât de înțelepte pe care le-a făcut M. Sa din acest prilej. La Oradea, a exprimat ferma dorință de pace a României, care pentru apărarea acestei păci ține să fie tare și puternică. La Cluj, Suveranul a închinat pentru deplina solidaritate internă, pentru cimentarea tuturor voințelor și energiilor în munca pentru prosperarea patriei.

Ne avem și noi partea noastră din urările de sărbători ale Suveranului. La felicitările I. P. S. Sale mitropolit ALEXANDRU, M. Sa binevoit a răspunde telegrafic precum ur-

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Colinde

I.

*Ca pe după munți înalți
Leru-t Doamne¹⁾
Pare soare că răsare
Da nu-t soare răsărit
Că mi-t Ion²⁾ bun voinic
Stă 'n sulță răzimat
Cu 'n păr galbin rețezat
Pe-un cal negru 'ncălecat
Și să ceartă cu Domn'-s'o
Cu Domn'-s'o cu Ștefan Vodă
D'alele Ștefane Vodă!
Nu ținea țeciori de grec
Ce nu ții țeciori români
Că ficioții cel de grec
Merg la masă bucuroși
La război mai rău fricos
Dar ficioții de român
Merg la masă rușinos
La război mai veselos
Fii Ioane sântos
Peste an mai veselos.*

1) Se repetă la tot rândul.

2) Se poate înlocui cu alt nume de ficioț.

suflet, pentru bogăția vieții și energia spiritului dacă zi de zi nu suntem chiar siguri că viața va fi numai soare și senin. Popoarele cari trăesc în zonele terestre unde viața este o lungă zi de Iunie, devin atât de lăncez te și s'ăbite în puterile spiritului încât doresc adevă să simtă că suflarea rece a vântului de miază-noapte le întrerupe monotonia confortului prea tihnit. Puterile atât ale trupului cât și ale sufletului devin moleșite și fără vlagă până când climatul prea egal nu este frânt de o variație a norilor cerului și de frigul care împuterește. Așa și cu viața. Tihnă continuă, perioade lungi de indolență în confort fizic zămislesc delicatețe care ușor degenerază în decadentă și putrezune, și omul înțelept mulțumește lui Dumnezeu că viața variază prin sușuri și scoborșuri, prin încercări și greutăți, cari deși pentru moment nu s'agreedabile, sunt totuși un tonic pentru minte și inimă și suflet atunci când sunt suferite cu pricepere și răbdare smerită. Este, adaugă Cardinalul, cel mai sigur semn de decadentă când poporul oricărui națiuni dorește să evite cu orice preț, greutățile și suferințele numai pentru că ele sunt desagreabile carni și sângelui.

„Tocmai greutățile și suferința au împințenat pe oameni în toată vremea să realizeze lucrurile cu adevărat mari și nobile în viață și cari câștigă victoria prin înfăptuire. Un semn al acestei boli crescânde nu este altceva decât boală — este sporirea unei invidii egoiste care ar dori să culegă roadele muncii altora fără de voința de a le avea prin sudori și muncă cinstită. Acestea sunt popoarele a căror sânge este înveninat prin invidia altora; a căror amărăciune este ațâțată de ură, până când mai apoi flacăra blestemată caută să distrugă orice lege și autoritate, orice nădejde și dragoste, și în sfârșit, orice credință în Dumnezeu și mai apoi pe Dumnezeu însuși“. Așa Eminența Sa Cardinalul.

Din cărți bătrâne

1. Pe un *Triod* slavon, scris cu mâna, cu litere cirile: a) Pe perețele dinainte de lemn e scris cu cirile așa: Să știi acest triod că iaste al Nicolai ficioțul „pogopomi“ (?) și iaste la pop(+) Danciul din Iosani. b) Pe marginea de sus a câtorva pagini (cam dela pagina 10) cu cirile... ale bisericii Hunedoarii împreună cu ale mănăstirii dela Plosca cea din jos sânt cărți 3 evglie sârbești, 3 ohtae, 2 trioduri, un pentkostari, 2 săbornice, o leturgie, 3 molitvenice, un mărgărit (?) rumânesc bătrân, 3 cărți grecești, le-am dat în seama părintelui Simon și părintelui er(omonah) Varnava. Eu li-am dat protop. Giorgie. Hunedoara A. 1790 feurati 16 zile.

2. Pe un *Cazanier* (1699), pe ultimele margini, dijpos, cu cirile: a) Ia această sfântă carte anume paucienie este a lui Filimon Ion din Cărpiniș care oa cumpărat Irimie Grozav pentru greșala ce-a ucis pe Filimon Mihai. — b) și au făcut pace cu ficioțul lui Filimon Mihai și cu tot neamul lui dempreună înainte satului și înainte șpanilor și a toate cisturile vermegiei Hunedori pentru — c) să fie om slobod, de tot neamul lui Filimon Mihai pe pacea ceau făcut și să ține mai mic și plecat a tot nemzatul lui Filimon Mihai din Cărpiniș — d) pentru gre-

II

Preasf. VALERIU TRAIAN al Orăzii Îndeamnă la pocăință, mila și rugăciune

... Pocăința este lacul miraculos al tlesdei, în care toți, cari intră, își găsesc vindecare sigură a sufletelor rănite de păcat. Pocăința este scara pe care ne putem ridica de la pământ și cele ale pământului spre cer și spre ale cerului... Anul nou este prilej, binevenit pentruca aruncându-se privirile înapoi asupra trecutului și constatând cu durere, că bunătatea Domnului și binefacerile Lui nenumărate cu câtă nerecunoștință le-am răsplătit, luăm o hotărâre tare de a începe o viață nouă. Viața darului, viața ascultării și implinirii poruncilor lui Dumnezeu și ale Bisericii, viața dragostei față de Dumnezeu și de aproapele. Să începem azi această viață nouă, curățându-ne sufletele de păcatele trecutului și aruncându-le acestor suflete curățite singur numai Domnului și Dumnezeului nostru Isus Hristos.

Avându-l pe Isus în sufletele noastre și condusi de darul lui sfințitor, vom căuta, ca dragostea lui să o deprindem și față de deapropoalele noastre. Hristos a trăit pe pământ binefăcând. El a fost adevăratul Samaritan milostiv, care nu a putut trece pe lângă neajunsurile, care suferea, fără ca pe ranele lui să nu verse balsamul vindecător al milei sale dumnezeiești. În aceste vremuri grele, când mulți dintre ai noștri își împlinesc datoria față de a apăra granițele Țării și lăsându-și familia, casa și meseria stau pază la hotare; în aceste vremuri grele, când lipsa tot mai accentuat bate la ușile atâtor oropsiți ai sorții, mai mult ca ori când datori suntem, ca să ne facem tot atâția samaritan milostivi. Datori suntem să ne îngrijim de familiile, avutul și bogățiile celor concentrați și datori suntem să lutăm pe atâția copii, ce au rămas flămânzi și goi, și să ne îngrijim de bolnavi și bătrâni rămași fără sprijin. Fiecare creștin dator este, a pâinea sa, oricât de mică și neagră ar fi aceea, să o împartă cu fratele său mai lipsit, ca și Domnul numai pâinile ce se împart cu cei săraci le binecuvintează și le înmulțește.

Pr. Aurel Papiu

Anul ce-l începem azi, să fie un an de rugăciune. Rugăciunea este cheia cerului, cu care putem deschide cerul și a face, ca să se reverse pe pământ ploaia binefăcătoare a milei dumnezeiești. Cu încredere deplină în Hristos, care ne-a făgăduit, că „*orice veți cere dela Tatăl în numele meu, vă va da vouă*“ (Ioan 16, 23) să ne folosim de acest puternic mijloc pentru a câștiga mila lui Dumnezeu și pentru întreaga omenire atât de greu încercată. *Sfântul Părinte* face cel mai călduros apel către toți fiii săi sufletești, ca să se unească cu toții într-o rugăciune neîncetată, pentruca Domnul Dumnezeu să scurteze zilele suferințelor și ale durerii.

În anul acesta mai avem o datorie creștinească, ca să ne rugăm și să muncim pentruca dintre creștini să dispară toate neînțelegerile și să devină toți fiii adevăratei Biserici a lui Hristos, care este „*una, sfântă, catolică și apostolică*“. Să ne rugăm și să muncim, pentruca lumina lui Hristos, prin operele misionare ale Bisericii, să străbată și în sufletele acelor, cari până acuma încă nu-l cunosc pe El. În luna Ianuarie a fiecărui an, Biserica catolică de pe întreg rotogolul pământului, face o *Octavă de rugăciune pentru unirea bisericilor creștine*. În timpul *dela 18 până la 25 Ianuarie* toți fiii Bisericii chemați sunt, să înalțe rugăciuni, pentruca să se împlinească dorința fierbinte a lui Isus „*ca să fie toți una, precum noi una suntem*“ (Ioan 17, 22). Să ne încercăm și noi în această cruciată de rugăciune...

Praznic luminat la Turda. Anul acesta s'au împlinit 100 ani dela înființarea parohiei și edificarea bisericii din *Turda-Veche*, ctitoria cucernicului Prepozit Vasile Rațiu dela Blaj și a nepotului său, eroul național, Dr. Ioan Rațiu. Din acest prilej biserica a fost radical renovată și acomodată numărului mare de credincioși și exigențelor vremii. În curând o să fie împodobită cu un iconostas nou, pictură murală, candelabre artistice și alte obiecte necesare. În care scop și Reuniunea „*Sf. Maria*“ a organizat o *loterie* pentru un covor turcesc de mare preț, urmând ca din venitul realizat să se procure băncile și scaunele nece-

sare. Serbările jubilară proiectate în stil mare și în legătură cu consacrarea bisericii s'au amânat pentru anul viitor și pentru timpuri mai prielnice. La acest sfârșit de an s'au aranjat *sfinte misiuni* precum și câteva *conferințe* religioase. Prima conferința a rostit-o distinsul canonic și scriitor dela Cluj, Pr. *Ioan Agârbiceanu*. Sfinția Sa a slujit sf. Liturgie, ținând o magistrală predică, iar după masă în sala arhiplină a casinei intelectualelor, o Conferință despre „*Conștiința religioasă a temei de educație*“. A urmat predica și conferința prof. dela Academia Teologică din Cluj, Dr. *Simeon Chișiu*, iar din 6—10 Dec. sfintele misiuni ținute de mult apreciatul franciscan-român-unit, Pr. *Ioan Gârleanu*. Timp de cinci zile pâr. misionar a frământat sufletele credincioșilor din Turda. Mărturisiri multe, rugăciuni fierbinți și propuneri de adevărată îndreptare au fost roadele ostentelor apostolice a pâr. Gârleanu.

Duminecă, în 17 Decemv., ne-a onorat valorosul conferențiar prof. *Augustin Cosma* dela Oradea, invitat frind din partea „*Agru-*“-lui local. A vorbit despre „*Copilul în adevărata lumină a creștinismului*“.

Devotatul binefăcător al acestor așezăminte românești și creștinești d. ministru Viorel V. Tilea, care a promis mari și frumoase ajutoare, a rugat și încredințat pe distinsul istoric Dr. *Zenovie Păclișanu* dela București ca, într-o lucrare specială, să facă cunoscută istoria acestei biserici.

Mai remarcăm fapta bunului creștin, prof. *Emil Pop*, comandantul Gărzii Naționale a F. R. N. care a donat o frumoasă Troiță de stejar, lucrată la Gimnaziul Industrial din Turda, și căreia „*AGRU-*“-l local i-a ridicat un soclu din beton armat.

În umbra altarului își dorm somnul de veșnică odihnă primii preoți ai acestor așezăminte, precum și frații *Prepozitului Vasile Rațiu*, zeloși colaboratori ai marelui ctitor. Un *parastas* care se va sluji în ziua de 31 Dec. pentru odihna tuturor repausaților acestei parohii, va încheia programul de rugăciune și muncă a acestuia, atât de însemnat pentru românismul din Potaisa de altădată. (*Coresp.*)

„Sunt aproape o sută de mii acești elevi. — O armată invincibilă.

Vizitând, la începutul veacului trecut guvernatorul Ardealului de atunci George Bánffy niște moși ce avea aproape de Blaj, găsi de curiozitate să caute și pe episcopul Ioan Bob. Când dă să între guvernatorul în curtea vlădicească, iată ies buluc școlarii din clase, împânzind toată piața istorică a acestui orașel. Aflând că numărul lor trece binisor de două sute, guvernatorul întrebă speriat pe episcop: Ce are să se facă cu atâția cărturari? Nu vor fi primejdioși pentru țară?

Episcopul i-a arătat cât de vastă e eparhia lui ce se întinde peste tot Ardealul. Școlile Blajului trebuie să dea preoți și învățători nu numai pentru eparhia sa, ci și pentru cea unită dela Oradea, atunci lipsită de liceul dela Beiuș.

Episcopul ar mai fi putut adăuga că aceste școli pregătesc cărturari și pentru Bucovina, Moldova și Muntenia, pentru Românii de pretutindeni.

Aproape un veac întreg, Blajul a fost unicul izvor de cultură românească, iar Bucureștii și Iașii, scăparea Românilor Ardeleni, observă A. *Papiu-Iliarianu* (Istoria Românilor din Dacia sup. I. 221).

Prețuind aceste neuitate vrednicii isto-

rice, România întregită și-a ținut de datorie să aducă o lege specială pentru școlile din Brașov, Blaj, Beiuș și Brad, echivalându-le întru toate cu cinste celor de Stat.

E interesant de reținut că ideea de a organiza autonom vechile așezăminte ardelenene se ivește încă în timpul războiului.

Regretatul *Vasile Pârvan* înaintând niște propuneri Marelui Sfat Național al Românilor din Ardeal, vorbește la punctul 6, despre extensiunea universitară. Scopul acestei extensiuni, zice marele învățat, nu e o nivelare la același tip de activitate culturală. Dimpotrivă, extensiunea va apăra în forma și ființa lor actuală toate acele instituțiuni cari au un întreg trecut istoric în urma lor, ca de pildă școlile Blajului. (Vezi „*Universitatea națională a Daciei Superioare*“ de V. Pârvan în *Luceafărul*, București, Nr. 6 din 1919 p. 115). — E bine că ideea se întrupează și mai târziu.

Scopul asociației este mareș. — Binecuvântarea Celui de sus nădăjduim să fie cu gândul care i-a dat ființă.

Citiți și răspândiți

„UNIREA“

dela ceau ucis pe Filimon Mhai. Iară eu popa Avram fiind popă în Carpiș, în 3 ani de zile eu fiind rezmirișea rea și deputând gră de dânsa — e) o-a dat Filimon Ion dempreună cu lome Grozav și cu tot nemzatul lor dempreună la mine la popa Avram din Carpiș să port grije de dânsa — f) ca și de cărțile mele și să fie de pomenire aceștia 2 suflete la sfânta Liturgie cât voi eu costa pe lume și-au zis și Filimon și eu cătra mine — g) Părinte popă Avram să porți grije de carte să nu să răspească fiind această răsmirișă că cu sufletul meu se va da Domnului cel sfânt pace — h) în țara noastră mine nu va lua de-a molitva ta deca vei fi aici împrejurul nostru, că eu port grije de dânsa, altul nime în țara noastră — i) și Irimie Grozav încă au zis că unde voiește Filimon și eu acolo voesc cu tot sufletul meu și să vă spășiți dela Hristos. Amin.

Foștii elevi ai Blajului. Ocupându-se de articolul de fond: *Elevii Blajului*, apărut în „*Unirea*“ (9 Dec. 1939) și de Statutele asociației foștilor elevi ai școlilor blăjene, pâr. *Ioan Georgescu* scrie în *Tribuna* clujană (18 Dec. 1939) rânduri de caldă simpatie pentru ideea de a se vrea să o realizeze pomenita asociație. Re-

Știri mărunte

ANUL NOU, 1940, să aducă pace lumii, mult dar și multă milă dela Domnul tuturor colaboratorilor, cititorilor și prietenilor UNIRII — care le trimite, în acest număr, și un mic dar de Anul nou: Calendarul pe 1940.

Personale. Ven. Ordinariat al Clujului a distins mai nou de protopopii onorari pe profesorii de teologie: *Dr. Emilian Lemenyl, Dr. Cosma Avram și Gavril Iagăr*, precum și pe *Teodor Groze*, paroh în Strâmba. — Acelaș a numit de parohi pe preoții: *Virgil Sestras*, din Chendrea, *Aurel Pop* din Găgău, *Virgil Tămășan* din Sânmihailul-Almașului, *Ioan Bolduțiu* din Pancev, *Petru Lehene* din Ugrușiu și *Cornel Marcu* din Cernut. — *Păr. Vasile Pop* din Ceaca a fost numit la Rus; *Ioan Filip* din Ungureni la Coșteni; *Victor Buda* din Selicea la Ungureni, iar nouhironitul *Cornel Bricleu* la Tăure.

Moartea unui preot vrednic. S'a stins din viață la Turda vrednicul preot pensionar, protopopul onorar *Simeon Lucca* din com. Cheia (Turda), în vârstă de 82 ani, dintre cari 53 de preoție. Defunctul a fost un mare luptător naționalist, luând parte activă la mișcările românilor ardeleni în timpul memorandumului, pentru care faptă a și suferit urgia asupritorilor de odinioară. A păstorit 12 ani în satul său natal, Bădeni și apoi în com. Cheia, unde s'a și pensionat. În Cheia a reușit să ridice o frumoasă biserică românească, luptând cu mari greutate. La înmormântare a luat parte un număr foarte însemnat de săteni și intelectuali din împrejurimi. — Pohodul a fost slujit de un sobor de 7 preoți în frunte cu protopopul Turzii *păr. Ioan Carnașu*, care a rostit un frumos panegiric. Au mai vorbit *pr. I. Gârdușiu-Sândulești* și *pr. T. Racovițan-Bădeni*. (Coresp.)

Bucurie mare la Cornești. Timp de 6 zile, din 8—14 Dec. c., *păr. Gavril Sălăgianu*, ieromonah basilian dela Bixad, a ținut sfinte misiuni populare în Cornești (eparia Maramureșului). S'au apropiat de SS. Taine 483 de credincioși, — ceea ce înseamnă aproape de două ori numărul parohienilor (unii s'au cuminecat de mai multe ori în răstimpul misiunilor) La ascultarea spovedaniilor au dat ajutor și preoții *I. Danciu-Giulești*; *Alex. Sabău-Dema Șugatag*; *Ioan Mihail-Călinești*. Cu prilejul acestor sfinte deprinderi sufletești s'au făcut și 15 reveniri la adevărata Biserică a lui Hristos.

Adunare generală bisericească. Credincioșii români uniți din *Cehul Sivaniei* sub președinția *păr. Ilie Calauz* paroh-protopop, și-au ținut adunarea generală, participând la ea toți filii credincioși ai acestei biserici. Un punct principal a programului a fost *alegerea noului curatorat*, la expirarea celor 3 ani. Noul curatorat este compus din credincioșii *Iuliu d. Valda f. primpretor, Dr. Gheorghe Mercea* avocat, *Aurel Zah* judecător, *Valentin Sima* notar, *Victor Tălăus* director școlar și *Izidor Chende* colonist. După depunerea jurământului, noul comitet s'a constituit, spre a continua munca, ce o așteaptă azi — imperios — biserica și neamul dela toți filii credincioși.

Olanda și Vaticanul. Olanda nu are o reprezentanță a sa pe lângă Sf. Scaun. Faptul acesta departe de a înveseli pe protestanții cu judecată cari sunt „dominanță” numerică în această țară, află că așa nu-i bine. Ziarul din Amsterdam *De Tijd* scria deunăz: „Când, la începutul acestui an, a avut loc încoronarea Pașii, aproape că Olanda a fost singurul stat

care n'a fost reprezentat. Aceasta a însemnat pentru noi așa o pagubă mare încât raporturile internaționale stau numai în intrate și leșite. După ce restabilirea reprezentanței noastre diplomatice pe lângă Vatican și până acum a fost de interes național, în urma izbucnirii războiului a devenit o necesitate imperioasă”. Ziarul nădăjduiește că reprezentanții catolicismului olandez vor găsi modalitățile inițiativei.

Războiul și misiunile. În deosebire de războiul din 1914, războiul actual nu-i așa desastroos pentru misiunile externe, cum se credea. În cele mai multe părți ale Africii opera de creștinare e în plină înflorire. Misionarii francezi, chemați sub arme, au putut fi înlocuiți numai decît. Chiar și stațiunile misionare ce-și sistaseră activitatea, au fost deschise din nou. În coloniile franceze și engleze — afară de Transvaal — misionarii de origine germană au fost internați în lagăre de concentrare. Cincizeci și trei de misionari ziși de Stoyler, n'au mai primit îngăduință să plece în teritoriile misionare de peste ocean.

Statul Spaniol susține cultul și clerul. În legea pentru susținerea clerului și cultului, apărută și în „*Boletín Oficial del Estado*” (15, XI. 39), chiar în introducere, se precizează că „unitatea și mărimea Spaniei se razimă pe temelile credinței catolice care a în-suflețit poporul pentru întreprinderile sale imperiale”. Totodată se evidențiază că-l de datorința națiunii să repare pagubele făcute Bisericii de regimurile liberale. A fost bugetată suma de 65 milioane pesetas spre scopuri culturale; alte milioane au fost bugetate pentru seminarii și biblioteci și pentru refacerea bisericilor ruinute. S'au luat măsuri să fie ajutați după cuvînt și preoții îmbătrâniți în slujba altarului.

La Praga este un institut pentru fetele vegetariene. În raionul orașului Praga — la *Krci* — există un institut foarte interesant, care poate fi denumit „institutul fetelor vegetariene”. — Fetele înscrise la această școală de grădărie, cum face cunoscut agenția *Ceps*, nu numai că studiază în mod teoretic știința grădinarului, dar ele cultivă opt hectare de pământ și din rezultatul muncii lor își gătesc singure mîncarea. *Toate legumele cultivate de ele trebuie să știe să le și fiarbă.* Mîncărurile vegetale gătite de ele și le consumă fetele singure. Ele mai învață deasemenea cultivarea florilor, conservarea fructelor, legarea florilor și cultivarea plantelor medicinale. Absolventele acestei școli își deschid în majoritate singure apoi grădini de zarzavaturi sau de flori.

Viitorul congres euharistic. Războiul a zădărnicit apropiatul congres euharistic internațional, care urma să se țină la Nissa, în toamna viitoare. Pregătirile erau bineînțeles când evenimentele tragice prin care trece lumea le-au pus capăt. Congresul a fost amânat. „*Osservatore Romano*” comunică acum că, deși ia o dată nesigură, proximal congres euharistic se va ține totuși la Nissa, atunci când evenimentele vor fi prielnice.

Socialismul național și comunismul. În „*Slovak Press*” citim următoarele: Slovacia se găsește la marginea alor două enorme teritorii pe cari s'au restaurat un nou sistem social: pe deoparte socialism național; de celalaltă comunismul. Nu putem introduce la noi socialismul național, pentru că este posibil numai acolo unde este deja o mare bogăție. Cât despre comunism, nu putem urma Rusiei pe terenul de experiență făcută de ea. Slovacia trebuie să se păzească de a fi victima acestor fel de experiențe. Trebuie să menținem proprietatea particulară ca baza vieții sociale

și economice. Toate eforturile noastre trebuie să tindă la ridicarea nivelului păturii țărănești și a celei muncitorești, pentru ca baza și pe aceste elemente să crească bogăția națiunii într'un desăvârșit ansamblu.

Cărți & Reviste

Pr. (OAN) GEORGESCU: Maica Domnului din România. Bixad, 1939, pagini: 13. Prețul: ?

În Calabria, la *Tropea*, e cinstită din străvechi timpuri, icoana făcătoare de minuni *Madonna di Romania* (Maica Domnului din România). Istoricul bisericesc *Tacconi-Gallucci* e de părerea că această icoană a fost adusă aci din Nicea, ori chiar din România, în 787, de însuși episcopul de Tropea care luase parte la sinodul ecumenic ținut în acel an la Nicea. În 1938 implinindu-se 300 de ani dela o minune în legătură cu această icoană, s'a ținut în numitul oraș italian un congres marian regional la care a luat parte și a rostit o cuvîntare ocazională în legătură cu această icoană *Exc. S. Andrea Cassulo*, nunțul apostolic din București, care avut în cuvîntarea sa aprecieri dintre cele mai elocvente la adresa poporului român. — *Păr. I. Georgescu* a prilejit bucurie și mîngăiere sufletelor românești tîlmăcind acest cuvînt pe care-l încadrează în prețioasele rânduri introductive și de încheiere.

ALMANAHUL REVISTEI „VIATA” pe anul 1940. Săbăoani, 1939. Pagini: 112. Prețul: 15 Lei

Ne bucurăm ori de câte ori ne vine o fișă de la *„Serafica”* din Săbăoani Moldovei. Asta pentru că știm că numai lucrări bune, mai ales sub raport moral, ne pot veni de acolo. Așa e și acest foarte simpatic „Almanah” alcătuit în întregime de filii de-ai Săracușului din Assisi. (Singer *păr. F. Wiercinski*, jezuitul, face excepție). Dela început până la capăt e stăpînit de aceeași notă de seninătate și pietate franciscană atât de binefăcătoare omului sbuciumat de azi și la sate numai mai la orașe. — Cel care a estenit mai mult la acest „Almanah” e *păr. Dumitru Lucaciu*, rectorul Seminarului Teologic Franciscan Român din Liuzi-Călugăra.

ROMÂNIA

Tribunalul Târnava Mică, Dumbrăveni.

Doc. Nr. Presj. 1931—1938.

EXTRAS

din Registrul pentru Asociațiile recunoscute persoane juridice.

Nr. de ordine 51.

Titlul sau denumirea persoanei juridice: „Asociația Foștilor Elevi ai Blajului.”

Obiectul și scopul. — Menținerea legăturilor sufletești între foștii elevi ai școlilor din Blaj, promovarea spiritului românesc tradiționalist al Blajului prin publicarea de monografii, organizarea unui muzeu al Blajului etc.

Sedul și sucursale. Blaj.

Data constituirii: Anul 1838. Luna Mai. Zua 21.

Actul pe temeiul căruia s'a obținut personalitatea juridică: Sentința Tribunalului Târnava-Mică Dumbrăveni cu Nr. Presj. 1931/1939 din 6 Octombrie 1939.

Numele, profesiunea, domiciliul și naționalitatea persoanelor ce compun organele de direcție și administrație. — 1. Gregoriu Pădurean, profesor, domiciliat în Blaj, președinte. 2. Popa Ilie, preot ort. rom., dom. în Peretu jud. Teleorman, vicepreședinte. 3. Stoica Virgil, profesor, dom. în Blaj, secretar. 4. G. Briș Ioan, procurist, dom. în Blaj, casier. Menbrii în Comitet: 5. Sărdu Mihail, controlor șef, dom. în Focșani. 6. Dr. Nicolae Vasu, avocat, dom. în Brașov. 7. Florea Nicolae preot. 8. Juoraș A. Găstun, funcționar, domiciliat în Blaj, toți de naționalitate română.

Observațiuni. Ministerul de Intern. Tratatul Mureș Ibrag. la 27 Octombrie 1939, Greșier s. 2. Gheorghe Bumbaș.

Dumbrăveni, la 27 Octombrie 1939

Președinte: Greșier:

ss. D. Th. Gheorghiu. ss. Gheorghe Bumbaș